

DUODJU! 5/5 Go duojár áigu duddjogoahit – Oahpaheaddjidoarjja

DUODJU! pedagogalaš materiála lea buvttaduvvon AIDA ja AIDA II-arkiivat dálá áigge doaimin – fidnuin, Suoma Riikkaarkiivva Sámi arkiivvas Interreg Nord -ruhtadanprográmma doarjagiin.

Almmustahttinbeaivi 19.10.2021 (24.2.2022).

Buvttadan: Sámi Arkiiva, Arctic Indigenous Design Archives.

Diat:

0/23

Dán diaráiddu ulbmilin lea geardduhit dan maid leat oahppan buot ovddit diaráidduin. Dán ráiddu fáttát gávdnojit ovddit diaráidduin vuđolabbot, jus lea dárbu máhccat geahčastit ođđasit.

Váldosiiddu govva, Duodju! gráfalaš elemeantat ja govvaoplánen: Sunna Valkeapää

Tevnnegeat: Michalina "Misia" Siennicka

Clip art : Microsoft 365

1/23

"Dál don leat duojár!"

"Makkár áššiid don galggat smiehttat ovdalگو duddjogoađat?"

2/23

"Dárbbu fuobmán, namuheapmi ja čoavdin."

"Mun dárbbášan: (maid?). Maid mun dárbbášan vai beasan dan duddjot?"

3/23

"Mun dárbbášan nuvttohiid! Mas nuvttohat leat duddjojuvvon?"

" Dutkka nuvttoha! Maid ávdnasiid máhtát namuhit?"

4/23

"Nuvttohiid duddjomii dárbbáša gápmasiid."

" Dieđátgo mot gápmasiid ávnnastit? Njuovvan, vuolahastin, goikadeapmi, neaskin, osten...Fuobmátgo vel juoidá?"

5/23

"Go ávnnastat duoji várás..."

" Mas dieđát gokko manná ávnnasteami ja duddjoma rádjá?"

Govva: Gápmasat.

6/23

"Maid dárbbášat vel?"

"Suona, sistti, suinniid, ...Maid vel?"

Govva: (1.) Árpu. (2.) Sisti. (3.) Suoinnit. Priváhta govvačoakkáldat; Gáldu.

7/23

"Mainna don leat ávnnastan?"

"Makkár bargobiergasiid don leat dárbbášan go leat ollen dán muddui? Namut! Skierat, jiehkku, neaskinfiellu, ..."

Govva: (1.) Neaskinfiellu. (2.) Skierat. (3.) Jiehkku. Sámi arkiiva; Sogsakk arkiiva; Gáldu.

8/23

"Mainna don áiggut duddjot?"

"Makkár bargobiergasiid don dárbbášat dás ovddosguvlui? Namut!"

Govva: (1.) Áibmi. (2.) Mihttu.

9/23

"Mo diedát guđemuš bargobiergasa dárbbášat?"

"Galggat álggos váldit čielgasa mii lea duoji bargovuohki."

"Duddjonvuohki."

"Omd. goarrun lea bargovuohki."

"Bargobierggasin dárbbášat dasa áimmi ja suorbmagoadi."

10/23

"Álot lea buorre ákkastallat iežas välljejumiid!"

"«Manin dát dahkko justa ná?»"

"«Mii dás lea ulbmilin?»"

"«Livččiigo dása vel buoret koansta?»"

"«Makkár boađus galggašii leat ja manin?»"

11/23

"Leatgo duđavaš ákkastallamiidda?"

"Go leat gávdnan iežat mielas buoremus duddjonvuogi, de välljet dieđusge dan!"

12/23

"Maid vel galggašii fuobmát jurdilit?"

"Na dieđusge bargobiergasiid háhkan bargovugiid vuodul vai beasat ávnnastit lohppii ja duddjogoahitit!"

13/23

"Dutnjego ii gávdno heivvolaš bargobierggas?!"

"Muhtumin galggat ieš duddjot alcchet vuogas bargobiergasa. Omd. suorbmagoadi"

14/23

"(1/5) Jo leat gárvvis duddjogoahitit?"

"Dego fuobmát, duojár galgá váldit vuhtii ollu áššiid."

15/23

"(2/5) Jo leat gárvvis duddjogoahitit?"

"Lea buorre muitit ahte it sáhte buot áššiid diehtit ja máhttit ovddalgihtii!"

16/23

"(3/5) Jo leat gárvvis duddjogoahitit?"

"Duodji lea dakkár ahte dat hápmašuvvá maiddáid duddjoma áigge."

17/23

"(4/5) Jo leat gárvvis duddjogoahitit?"

"Ja mánga ášši váikkuhit bohtosii..."

18/23

"(5/5) Jo leat gárvvis duddjogoahitit?"

"Buot manná bures go fal máhtát vástidit: «Mun geahččalin bargat ná, danin go...» «Muhto dál fuobmájin ahte livččen galgan bargat ná, danin go...»"

19/23

Páraid mielde válljebeahhti ovttas dávvira dahje atnugálvvu man áigubeahhti dutkat.
Vástideahkki gažaldagaide (boahte dias).

20/23

Vástideahkki čuovvovaš gažaldagaide:

(1.)

Mii dát gálvu lea?

Man várás dat lea?

Man birrasii dat lea dahkkon?

Geasa dat lea dahkkon?

(2.)

Makkár ávdnasat dasa leat geavahuvvon?

Gos ávnnas/ávdnasat lea eret?

(3.)

Mii/Mat leat leamaš bargovuogit?

Makkár bargobiergasat leat geavahuvvon?

(4.)

Basttágo oaidnit gii dan lea duddjon? (omd. gávnnaatgo logo dahje eará dovddaldaga)
Makkár kulturdovdamuša oainnát?

(5.)

Leago gálvu anolaš?
Jus muhtun iešvuohta ii leat anolaš, mii dat lea?
Manin dat iešvuohta ii leat anolaš?
Mo divustivččet ahte dat livčče vuogas ja anolas du mielas?

(6.)

Leago dát dávvir duodji? Manin?

(7.)

Mii lea dávvira ulbmil?
Maid dat oažžu áigái?

21/23

Go buot párat leat gárvásat de muitalehket vuoruid mielde earáide maid gávnnaheiddet.

Govva: (1., Boazu) Tiina-Maria Aalto; Dáiddár. (2.) Duddjot. Hilma Länsman; Duojára priváhta govvačoakkáldat; Gáldu. (3.) Nuvttohat.

22-23/23

Sisdollet tevnnegiid govvagáldut ja buvttadeaddjejoavkku dieđut.